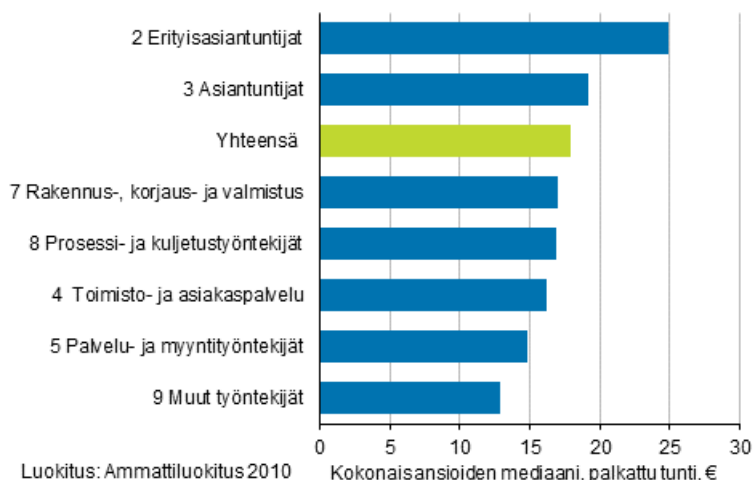


Palkkarakenne 2019

Palkansaajien tuntiansioiden mediaani 17,9 euroa vuonna 2019

Tilastokeskuksen palkkarakennetilaston mukaan palkansaajien kokonaisansioiden mediaani palkattua tuntia kohden oli 17,9 euroa vuonna 2019. Ammattiryhmistä suurimmat tuntiansiot olivat erityisasiantuntijoilla ja asiantuntijoilla. Työntekijäammateissa tuntiansioiden mediaani vaihteli 13 ja 17 euron välillä.

Palkansaajien kokonaistuntiansioiden mediaani ammattiluokituksen pääryhmän mukaan vuonna 2019



Kokonaistuntiansioihin on laskettu mukaan perus- ja taulukkopalkkojen lisäksi kaikki lisät, ylityöansiot ja luontoisedut. Kokonaistuntiansiot ovat bruttomääräisiä, eli niistä ei ole vähennetty veroja tai muita maksuja.

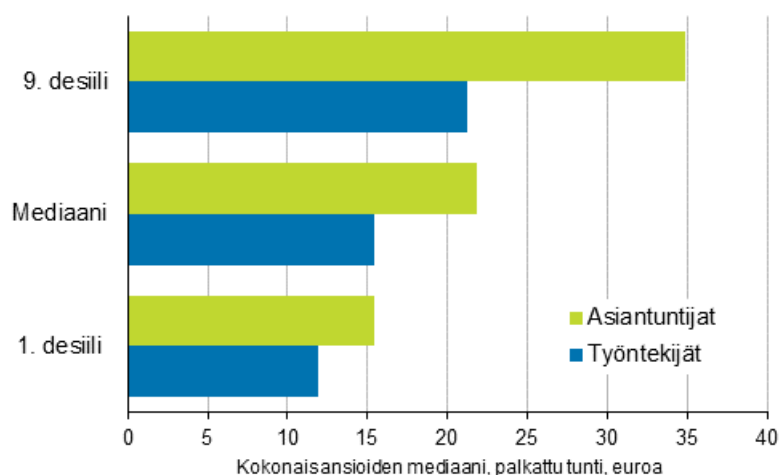
Kokonaistuntiansiot on laskettu kuukausiansioista niiden tuntien perusteella, joilta palkkaa on maksettu. Näin ollen tehtyjen tuntien määrä, lyhyet sairauspoissaolot tai harmaat ylityöt eivät vaikuta tuntiansioihin.

Asiantuntijoiden alin desiili vastaa työntekijäammattien mediaania

Asiantuntijoiden tuntiansioiden alin desiili oli suuruudeltaan samaa luokkaa kuin työntekijäammattien mediaani. Asiantuntija-ammateissa ansaittiin siis pienimmillään sen verran, mitä tyypillinen työntekijäammattissa toiminut palkansaaja ansaitsi palkattua tuntia kohden vuonna 2019.

Vastaavasti asiantuntijoiden kokonaistuntiansioiden mediaani (21,9 euroa) oli samaa luokkaa kuin työntekijöiden suurimmat eli 9. desiilin mukaiset ansiot (21,2 euroa).

Asiantuntijoiden ja työntekijöiden kokonaisansiot palkattua tuntia kohden vuonna 2019



Mediaaniansiot saadaan, kun palkansaajat asetetaan ansioiden mukaan suuruusjärjestykseen ja valitaan keskimäinen palkansaaja. Alin eli 1. desiili tarkoittaa euromäärää, jota vähemmän ansaitsi 10 prosenttia palkansaajista, ja 9. desiili euromäärää, jota enemmän ansaitsi 10 prosenttia palkansaajista.

Asiantuntijoihin luetaan virallisen ammattiluokituksen luokat 2 Erityisasiantuntijat ja 3 Asiantuntijat.

Työntekijäammatit koostuvat luokista 4 Toimisto- ja asiakaspalvelu-, 5 Palvelu ja myynti-, 7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus-, 8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät ja 9 Muut työntekijät. Luokittelun mukaisesti työntekijöihin sisältyy tässä yhteydessä myös toimihenkilöinä työskenteleviä palkansaajia.

Asiantuntijoiden tyypillisimpiä ammatteja vuonna 2019 olivat sairaanhoitajat, sovellussuunnittelijat ja myyntiedustajat. Työntekijäpuolella eniten palkansaajia työskenteli sosiaalialan hoitajina, siivoojina ja varastotyöntekijöinä.

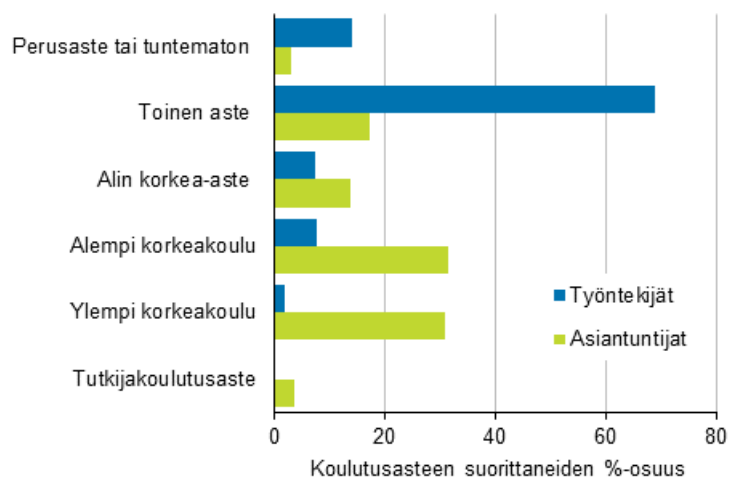
Asiantuntijat tyypillisesti korkeakoulutettuja

Palkkarakennetilaston tiedot on kerätty syys-joulukuulta. Vuoden 2019 palkkarakennetilasto kuvaa noin 1,7 miljoonan koko- ja osa-aikaisen palkansaajan ansiotietoja. Tilasto kattaa julkisen sektorin ja yksityiseltä sektorilta yli viiden hengen yrityksissä työskentelevät palkansaajat.

Palkansaajista 775 000 oli asiantuntijoita, ja 844 000 työntekijöitä. Johtajia, sotilaita ja tuntemattomien ammattiryhmien palkansaajia oli 75 000.

Asiantuntijoista noin 80 prosentilla oli vähintään alimman korkea-asteen koulutus. Puolestaan työntekijäammateissa noin 81 prosentilla oli korkeintaan toisen asteen eli lukio- tai ammattikoulutason tutkinto.

Palkansaajien osuus korkeimman suoritettun tutkinnon mukaan asiantuntija- ja työntekijäammateissa vuonna 2019



Osa-aikatöiden tekeminen oli vuonna 2019 selkeästi yleisempää työntekijäammateissa. Työntekijöistä 25 prosenttia työskenteli osa-aikaisena, kun taas asiantuntijoiden vastaava prosentti oli 10. Näin ollen erot asiantuntija- ja työntekijäammattien välisissä tuntiansioissa kertautuvat kuukausi- ja vuositasolla suuremmiksi työntekijöiden lyhyempien työaikojen myötä.

Palkkarakennetilaston mukaan julkisen sektorin työntekijöistä 59 prosenttia työskenteli asiantuntijatehtävissä. Vastaava lukema yksityisellä sektorilla oli 40 prosenttia.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kokoaikaisten palkansaajien kokonaisansiot kuukaudessa Ammattiluokituksen 2010 mukaan vuonna 2019.....5

Laatuseloste: Palkkarakenne.....6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kokoaikaisten palkansaajien kokonaisansiot kuukaudessa Ammattiluokituksen 2010 mukaan vuonna 2019

Ammattiluokitus 2010	Kokonaisansiot kuukaudessa, euroa				
	Palkansaajien lukumäärä	1. desiili	Mediaani	9. desiili	Keskiarvo
0 Sotilaat	7 221	3 118	4 508	6 330	4 658
1 Johtajat	44 271	3 576	6 199	9 862	6 610
2 Erityisasiantuntijat	362 915	2 804	4 102	6 274	4 405
3 Asiantuntijat	337 396	2 479	3 250	4 832	3 501
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	87 048	2 206	2 711	3 670	2 860
5 Palvelu- ja myyntityöntekijät	226 868	2 067	2 509	3 389	2 654
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	4 692	1 850	2 476	3 130	2 511
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	124 327	2 302	2 988	4 007	3 096
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	109 099	2 288	2 997	4 227	3 150
9 Muut työntekijät	80 799	1 825	2 211	3 122	2 376
X Tuntematon	16 054	1 922	2 820	4 801	3 153
Yhteensä	1 400 690	2 222	3 140	5 238	3 527

Laatuseloste: Palkkarakenne

1 Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö

Palkkarakennetilasto kuvaa palkansaajien kokonaisansioita ja niiden muodostumista tilastointivuoden viimeisellä kolmanneksella. Tilaston tiedot perustuvat pääosin työnantajasektorikohtaisten palkkatilastojen tilastoaineistoihin. Tilaston tietosisältöä täydennetään Tilastokeskuksen rekisteritiedoilla.

Tilasto on ilmestynyt vuodesta 1995 lähtien. Se kattaa yksityiseltä sektorilta vähintään viisi henkeä työllistävät yritykset sekä julkisen sektorin kaikki palkansaajat. Palkkarakennetilaston ulkopuolelle jää yksityisellä sektorilla yritysten ylin johto sekä yrityksen päätoimialan mukaan maa-, metsä- ja kalatalouden, työnantajakotitalouksien ja kansainvälisten järjestöjen toimialat.

Palkkarakennetilaston tietoja voidaan tarkastella palkansaaja- tai yritysnäkökulmasta. Palkansaajatasolla tietoja voidaan tarkastella mm. ammatin, sukupuolen, iän ja koulutuksen mukaan. Yritystasolla keskeisimmät tarkastelunäkökulmat liittyvät työnantajasektoriin ja toimialaan. Tilastossa julkaistaan tietoja palkansaajien lukumäärästä, keskimääräisistä tunti- ja kuukausiansioista sekä niiden hajonnasta. Palkkarakennetilaston tietoja käytetään kansallisesti sekä muun muassa Eurostatin ja Kansainvälisen työjärjestön ILO:n tilastoissa.

1.2 Käsitteet ja luokitukset

Palkkarakennetilasto kuvaa palkansaajien kokonaisansioita. Kokonaisansio kuvaa säännölliseltä työajalta sekä muulta työajalta, kuten yli- ja lisätyöajalta, maksettua palkkaa. Kokonaisansio sisältää säännöllisen työajan ansion lisäksi yli- ja lisätyöpalkat, päivystys- ja varallaolokorvaukset sekä muut ei-säännöllisesti maksetut lisät. Kokonaisansio ei sisällä kertaluonteisia palkkaeriä, kuten lomarahaa ja tulospalkkioita. Kokonaisansioon luetaan kultakin palkanmaksujaksolta seuraavat palkanosat:

- peruspalkka
- tehtävän, ammattitaidon, palvelusvuosien yms. perusteella maksettavat lisät
- työpaikan sijainnin ja olosuhteiden perusteella maksettavat lisät
- työaikalisät
- toimihenkilöiden tulos- ja suoritusperusteinen palkanosa, työntekijöiden suoritusperusteiset ansiot
- luontoisetujen verotusarvo
- lisä- ja ylityön ansio
- osin myös mahdolliset varallaolo-, päivystys- ja hälytyskorvaukset
- muut epäsäännöllisesti maksettavat lisät
- ei-tehdyltä työajalta maksettu palkka

Tilaston lukumäärä- ja ansiotietoja on mahdollista luokitella työnantajasektorin, toimialan, ammatin, koulutuksen, palkansaajan iän, sukupuolen, palvelussuhteen luonteen, palkkausmuodon ja maantieteellisen sijainnin mukaan. Tilaston keskeisimmät käsitteet on kuvattu tilastosivulla ”Käsitteet ja määritelmät”.

1.3 Lait

Palkkarakennetietojen julkaiseminen perustuu Euroopan unionin neuvoston asetukseen nro. 530/1999, jonka mukaan jokaisen EU:n jäsenmaan on toimitettava palkkarakennetta ja palkkojen hajontaa koskevia tietoja joka neljäs vuosi EU:n tilastoviranomaiselle Eurostatille. Palkkarakennetilaston tietosisältö pohjautuu asetuksessa ja sen laajennuksissa määriteltyyn tietosisältöön, mutta kansallista käyttöä varten tietosisältö poikkeaa hieman asetuksella määrätystä.

2 Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Vuoden 2019 palkkarakennetilasto koostuu noin 1,4 miljoonasta työsuhde- ja palkkatiedosta. Perusjoukon tasolle korotettuna nämä työsuhde- ja palkkatiedot edustavat noin 1,7 miljoonaa palvelussuhdetta.

Palkkarakennetilasto liittyy yhteen seuraavat palkkatilastot: kuntasektorin kuukausipalkat, valtion kuukausipalkat, yksityisen sektorin kuukausipalkat ja yksityisen sektorin tuntipalkat. Kaikille palkansaajille määritellään työnantajasektorista, sopimusalaista ja palkkausmuodosta riippumatta yhteiset ansiokäsitteet ja luokitukset.

Yksityisen sektorin palkka-aineisto perustuu pääasiassa työnantajajärjestöjen keräämiin palkkatietoihin. Työnantajajärjestöjen keräämää aineistoa täydennetään Tilastokeskuksen omalla tiedonkeruulla, joka kohdistuu toimialoihin, joissa yritysten järjestäytymisaste jää alle 70 prosentin. Tämän ohella Tilastokeskus on saanut vuodesta 2014 lähtien Verohallinnolta pienten yritysten palkansaajia kuvaavan Palkka.fi-aineiston. Kuntasektorin palkkatiedot kerätään Tilastokeskuksen toimesta, valtiosektorin palkkatiedot saadaan Valtiokonttorista.

Palkkarakennetilaston tavoitteena on kuvata kaikkien yli viiden hengen yrityksissä työskentelevien palkansaajien ansioita. Koska osa yrityksistä jättää vastaamatta joko työnantajajärjestöjen tai Tilastokeskuksen palkkatiedusteluihin, syntyy tarve paikata vastauskatoa. Yksityisen sektorin tiedot korotetaan perusjoukon tasolle Tilastokeskuksen yritysrekisteristä muodostettavan tutkimuskehikon avulla.

Vastauskato on korjattu vuoden 2006 tilastosta lähtien Särndalin suhde-estimaattorilla. Särndalin suhde-estimaattori toimii siten, että korjauskerroin määritellään vastanneiden yritysten henkilökunnan määrän suhteellisen osuuden käänteislukuna. Toisin ilmaistuna, jos N = tutkimuskehikkoon kuuluvien yritysten henkilökunnan lukumäärä ja n = vastanneiden yritysten henkilökunnan lukumäärä, niin estimaattori on N/n . Näin ollen estimaattori antaa suurimman painon niiden yritysten palkansaajille, joiden ositteissa vastauskato on suurinta henkilökunnan lukumäärällä mitattuna.

Estimointiositteet muodostetaan yrityksen kokoluokan ja toimialan mukaan. Järjestäytyneille ja järjestäytymättömille yrityksille muodostetaan omat estimointikehikkonsa. Koska tutkimuskehikko poimitaan ennen tilastoajankohtaa, tutkimuskehikkoon lisätyistä uusista yrityksistä, joiden palveluksessa on vähintään viisi palkansaajaa, muodostetaan oma jälkiosite. Tämän ositteen korotuskertoimeksi määrätään 1.

Julkisen sektorin aineistot ovat kokonaisaineistoja, joten kadon oikaisua ei tarvitse käyttää.

Palkkarakennetilastoa täydennetään rekisteritiedoilla. Esimerkiksi palkansaajan tutkintotieto liitetään aineistoon Tilastokeskuksen tutkintorekisteristä, ja palkansaajan toimipaikkaa koskevia tietoja työssäkäyntitilastosta. Joka neljäs vuosi EU:n tilastoviranomaiselle Eurostatille laadittavaan laajempaan palkkarakennetutkimukseen sisältyy lisäksi tulonjako- ja väestötilastojen rekistereistä.

3 Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

3.1 Tilaston oikeellisuus

Palkkarakennetilaston tietosisältö ja tuotantomenetelmät vastaavat EU:n asettamia vaatimuksia. Tilaston tuotantoprosessista laaditaan Eurostatille laaturaportti joka neljäs vuosi. Tilaston laatua seurataan vuosittain tilastotuotannon yhteydessä.

3.2 Tilaston luotettavuus

Palkkarakennetilaston aineisto saadaan useasta eri lähteestä. Täten tilastointikuukausi vaihtelee jossain määrin. Tämä voi vaikuttaa palkansaajien lukumääriin sekä ansioiden suuruuteen ja luonteeseen. Julkaistuihin keskiansioihin aiheutuu harhaa myös siitä, että tilaston ulkopuolelle rajataan yksityisen sektorin pienet yritykset ja yritysten ylin johto.

Tutkimuskehikon ja palkka-aineistojen tahdistaminen on tilastoinnin aikaeroista johtuen hankalaa. Tutkimuskehikkoon tahdistumatta jääneet yritykset liitetään aineistoon yrityksen koon mukaan jälkepäin. Nämä yritykset tulkitaan yleensä kehikon alipeitoksi ja korotetaan korotuskertoimella 1. Tahdistumattomuus voi vaikuttaa tilaston laatuun aineiston estimoinnin kautta.

4 Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Palkkarakenneilasto on vuositilasto. Sen palvelussuhde- ja ansiotiedot kuvaavat kyseisen tilastovuoden tilannetta vuoden viimeisellä kolmanneksella. Palkkarakenneilaston tiedot julkaistaan kaksi kertaa vuodessa Tilastokeskuksen internet-sivuilla. Ensimmäinen julkistus on ennakkollinen. Toisen julkistukset tiedot ovat julkistamishetkellä lopullisia. Toinen julkistus täydentää tilaston tietosisältöä palkansaajan työpaikan toimialan ja sijainnin osalta.

5 Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

5.1 Julkaisukanavat

Palkkarakenneilaston tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla tuorein tilasto -julkistuksena. Lisäksi tilastosta julkaistaan StatFin-tietokantatauluja.

5.2 Tilaston metatiedot

Palkkarakenneilaston tuotannossa käytettävät metatiedot ovat saatavissa pääosin palkkatilastoista. Joitakin palkansaajiin liittyviä tietoja on saatavissa myös työssäkäyntitilastosta, tutkintorekisteristä sekä yritysrekisteristä. Vuosiansiota ja palkansaajan työsuhdetta koskevia tietoja voi saada muun muassa Verohallinnon ja Kelan rekistereistä.

6 Tilastojen vertailukelpoisuus

Palkkarakenneilasto tuotetaan vuosittain, mutta tilastoa ei tule varsinaisesti tarkastella aikasarjanäkökulmasta. Toisin sanoen, tilastosta ei ole suotavaa laskea vuosittaisia muutoksia. Tilaston tietosisältö muuttuu vuosittain Suomen ammatti- ja toimialarakenteen muuttuessa, ja näin ollen tilaston aggregaattitason luvut kuvaavat muutosta *koko maan tasolla*, eivät palkansaajatasolla. Lisäksi vastauskadon myötä etenkin tarkimman tason ammattitiedot eivät ole vertailukelpoisia vuosien välillä. Esimerkiksi palkansaajien ansiokohitystä tarkasteltaessa ansiotasoindeksi on palkkarakenneilastoa parempi lähde.

Palkkarakenneilastoa on tuotettu vuodesta 1995 lähtien ilman suuria menetelmämuutoksia. Selkein menetelmäpäivitys tehtiin vuoden 2001 palkkarakenneilastoon, ja tämän johdosta vuosien 1995–2000 tiedot ovat vertailukelpoisia ainoastaan pidemmän aikavälin tarkastelussa. Tilastovuoden 2001 jälkeen tuotetut palkkarakenneilastot muodostavat toisen yhtenäisen aikasarjan.

Vuoden 2006 palkkarakenneilastossa laskettiin kuntasektorin opettajille tuntiansiot ensimmäistä kertaa. Lisäksi kuntasektorin vähennettyä palkkaa saaneille palkansaajille muodostettiin ensimmäistä kertaa ansiotietoja. Täten vuoden 2006 ja sen jälkeiset tiedot eivät ole kuntasektorin osalta täysin vertailukelpoisia aiempiin vuosiin nähden.

Vuoden 2014 palkkarakenneilastossa käytettiin lisäaineistona ensimmäistä kertaa Verohallinnon Palkka.fi-palvelusta saatua aineistoa. Tämä aineisto sisältää pääasiassa pienten, alle kymmenen hengen yritysten tietoja, ja täydentää tältä osin palkkarakenneilaston tietosisältöä. Vuonna 2014 Palkka.fi-aineistosta saatiin tiedot noin 26 000 palkansaajasta, jotka perusjoukon tasolle korotettuna vastasivat noin 60 000 palkansaajaa. Palkka.fi-aineiston lisääminen vaikutti keskimäärin keskiarvoansioita laskevasti. Kaikkien kokoaikaisten palkansaajien keskiarvoansio aleni noin 15 euroa, yksittäisissä ammattiluokissa vaihtelut olivat suurempia.

Vuoden 2015 palkkarakenneilastoon tarkennettiin tuntipalkkaisten palkansaajien kuukausiansioiden muodostussääntöjä. Tämän johdosta ansiotiedot eivät ole vertailukelpoisia useilla ammattiluokkien ”8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät” ja ”9 Muut työntekijät” ammattiryhmillä vuodesta 2015 eteenpäin.

Vuoden 2018 palkkarakenneilastoon tehtiin muutos tuntipalkkaisten palkansaajien tuntiansiolaskentaan, ks. [muutoksia tässä tilastossa](#). Muutos vaikutti n. 210 000 yksityisen sektorin tuntipalkkatyöntekijän ansioihin, laskien niitä 3,9 prosenttia. Kolme neljäsosaa näistä palkansaajista työskenteli teollisuuden ja rakentamisen toimialoilla. Tämän muutoksen johdosta tuntiansiotiedot eivät ole vertailukelpoisia verrattuna aikaisempiin vuosiin.

Muutokset virallisessa ammattiluokituksessa aiheuttavat ongelmia tietojen vertailukelpoisuudessa. Ammattiluokitus on päivittynyt vuosina 2001 ja 2010. Vuoden 2001 ammattiluokituspäivitys oli vuoden 2010 luokituspäivitystä pienempi, joskin sekin aiheutti epäjatkuvuutta ammattiluokituksessa sen tarkimmalla tasolla. Vuoden 2010 ammattiluokituspäivitys oli kokonaisvaltainen. Ammattiluokitusta ”AML 2010” on käytetty vuoden 2010 palkkarakennetilastosta lähtien. Ammattiluokittaiset tiedot ovat vertailukelpoisia vuosien 1995–2009 ja vuodesta 2010 eteenpäin vain ammattiluokituksen karkeimmalla tasolla, eivätkä tälläkään tasolla täydellisesti.

Palkkarakennetilaston ansiotietoja voidaan parhaiten verrata työnantajasektorikohtaisiin palkkatilastoihin, ansiotasoindeksiin sekä tulonjakotilaston ansiotietoihin. Näiden tilastojen välillä on sekä rajauksellisia, käsitteellisiä että menetelmällisiä eroja. Esimerkiksi ansiotasoindeksi kuvaa säännöllisen työajan ansioita, kun taas palkkarakennetilasto kuvaa kokonaisansioita.

Palkansaajien lukumääriätietojen osalta vertailu onnistuu parhaiten työnantajasektorikohtaisiin palkkatilastoihin, tulonjakotilastoon sekä työvoimatutkimukseen. Palkansaajien määrät ovat lähes identtiset alakohtaisiin palkkatilastoihin verrattaessa, mutta työvoimatutkimuksen ja palkkarakennetilaston välillä esiintyy palkansaajien lukumäärässä peittävyyseroa, jotka johtuvat tilastointiajankohdasta sekä palkansaajamääritelmistä.

Palkansaajaryhmien, kuten koko- ja osa-aikaisten, suhteiden muutoksissa palkkarakennetilaston sekä työvoimatutkimuksen vertailu onnistuu kuitenkin hyvin ja antaa varsin käyttökelpoista informaatiota palkansaajien lukumääristä.

7 Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Palkkarakennetilaston tiedot perustuvat työnantajasektorikohtaisten palkkatilastojen aineistoihin. Tilastojen tulokset voivat kuitenkin poiketa toisistaan, sillä palkkarakennetilastossa lasketaan sekä tunti- että kuukausiansiot kaikille palkansaajille. Lisäksi aineistojen rajausehdoissa on eroja tilastojen välillä. Määritelmäerot vaikuttavat sekä palkansaajien lukumääriin että keskiansioihin. Tulosten vertailu alakohtaisiin palkkatilastoihin onnistuu parhaiten kuntasektorin sekä valtion osalta.

Lisätietoja

Sampo Pehkonen 029 551 3452

Jukka Pitkäjärvi 029 551 3356

Vastaava tilastojohtaja:

Mari Ylä-Jarkko

palkkarakenne@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Palkkarakenne 2019, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-0076 (pdf)